

Sygn. akt XX GC 139/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2011r

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Gospodarczy XX Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jadwiga Smołuca
Protokolant:	protokolant sądowy - stażysta Hanna Nowicka

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2011 w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w W.

przeciwko (...) Zakładowi (...) na (...) S.A. w W. i (...) S.A. w W.

o zapłatę 282 172,42 zł

I. oddala powództwo

II. zasądza od T. (...) sp. z o.o w W. na rzecz (...) Zakładu (...) na (...) S.A. w W. i (...) S.A. w W. solidarnie kwotę 12 600 (dwanaście tysięcy sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania

SSO Jadwiga Smołuca

Sygn. akt XX GC 139/11

UZASADNIENIE

Na rozprawie 28 marca 2006 r., która odbyła się w sprawie z powództwa (...) Ltd. sp. z o.o. w W. przeciwko (...) S.A. w W. i (...) Zakładowi (...) na (...) S.A. w W. o zapłatę 281.318,42 zł sygn. akt XX GC 1605/03, strona powodowa rozszerzyła powództwo wnosząc o zapłatę dodatkowo kwoty (...) zł tytułem równowartości podatku VAT od roszczeń objętych sporem. W wyroku z 28 marca 2006 r. Sąd Okręgowy wyłączył sprawę o zapłatę (...) zł do odrębnego rozpoznania, zaś postanowieniem z dn. 30 marca 2006r. przekazał ją do rozpoznania według właściwości Sądowi Rejonowemu dla m. st. Warszawy.

W odpowiedzi na rozszerzenie powództwa pozwana (...) S.A. (dalej: (...) S.A.) wniosła o oddalenie powództwa wskazując, że sporna kwota nie odpowiadała wartości podatku VAT od dochodzonej w sprawie XX GC 1605/03 należności, a ponadto Sąd Okręgowy oddalił powództwo, wobec czego zasądzenie równowartości podatku stałoby w sprzeczności z zapadłym orzeczeniem.

(...) Zakład (...) na (...) S.A. (dalej: (...) S.A.) również wniósł o oddalenie powództwa wskazując, że roszczenie strony powodowej jest przedawnione, albowiem należało do kategorii roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej tj. przedawniających się z upływem 3 lat. Niezależnie od powyższego strona pozwana podniosła, że

umówione z powodową spółką wynagrodzenie obejmowało wszelkie koszty należne związane z realizacją umowy, zaś żądanie wynagrodzenia za dodatkowe prace nie znajdowało oparcia w umowie łączącej strony, a wszystkie zmiany tej umowy wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności. Strona pozwana także podniosła, że wyrokiem z 28 marca 2006r. powództwo o w/w roszczenie zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego.

Na rozprawie przed Sądem Rejonowym dla m.st. Warszawy w dn. 27 września 2006r. powodowa spółka sprecyzowała, że dochodzona kwota stanowi obciążenie dokonane przez Urząd Skarbowy na skutek opóźnienia w zapłacie faktur.

Wyrokiem z dn. 27 września 2006r. sygn. akt VIII GC 2181/06 Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy oddalił powództwo.

Na skutek apelacji powoda Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 12 stycznia 2007r. sygn. akt XXIII GA 618/06 uchylił wyrok Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu sąd II instancji wskazał, że oświadczenie o rozszerzeniu powództwa złożone na rozprawie w dn. 28 marca 2006r. nie odpowiadało warunkom jakie musi spełniać pozew, zaś możliwość złożenia pozwu do protokołu przewiduje tylko postępowanie z zakresu prawa pracy. Pomimo podjętych działań sądu I instancji ostatecznie strona nie złożyła pozwu, wobec czego sąd odwoławczy uznał za błędne rozstrzygnięcie o żądaniu nie odpowiadającym ustawowym wymaganiom przy jednoczesnej rozbieżności w powoływanej podstawie faktycznej. W zaleceniach sąd II instancji wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy strona powodowa winna złożyć pozew odpowiadający wymaganiom z art. 187§1 k.p.c., sąd zaś na podstawie tego pisma podejmie dalsze działania.

W piśmie procesowym, nadanym w urzędzie pocztowym 9 maja 2007r., (...) Ltd. sp. z o.o. złożyła pozew o zapłatę (...) zł, rozszerzając jednocześnie powództwo do kwoty 299.880,82 zł. i wniosła o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze powoda A. T. (1). Jako uzasadnienie wezwania do udziału w charakterze powoda A. T. spółka podniosła, że w uzasadnieniu wyroku z dn. 28 marca 2006r. Sąd Okręgowy wskazał, że A. T., jako osoba fizyczna, wykonał dodatkowe prace poza umową na własny rachunek. Kwota (...) zł związana była z zapłatą przez pozwane spółki należności stronie powodowej zamiast w 2000r. dopiero w lutym i marcu 2001r., co spowodowało wykazanie znacznego przychodu strony powodowej i naliczenie odsetek przez Urząd Skarbowy w dochodzonej kwocie. Suma (...) zł była kwotą wynikającą z umowy (...) nie zapłaconą przez pozwane spółki, pomimo wysłania im faktur, zaś kwota (...) zł stanowiła korzyści jakie pozwani uzyskali na skutek dodatkowych kosztów powodów, wynikłych z perturbacji realizacyjnych głównego wykonawcy. Ostatnie roszczenie strona oparła na treści art. 405 kc podnosząc, iż jest to nowe roszczenie nie oparte na treści umowy łączącej strony.

Postanowieniem z dn. 28 czerwca 2007r. Sąd Rejonowy przekazał sprawę według właściwości Sądowi Okręgowemu w Warszawie Sądowi Gospodarczemu.

W odpowiedzi na pozew (...) na (...) S.A. wniosło o uznanie za niedopuszczalne rozszerzenie powództwa w zakresie pkt I.2 i I.3 pozwu z dn. 9 maja 2007r. i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w zakresie pkt I.1. lub odrzucenie pozwu w zakresie pkt I.2 i I.3 wobec niedopuszczalności ich dochodzenia w niniejszym procesie z uwagi na treść art. 479⁴ §2 kpc ewentualnie art. 199 pkt 2 kpc (res iudicata) oraz oddalenie powództwa w całości jako przedawnionego z uwagi na upływ okresu przedawnienia z końcem 2003r.

(...) S.A. w piśmie procesowym z dn. 30 marca 2009r. podniosła takie same zarzuty jak pozwana spółka (...) na (...) S.A. oraz dodatkowo wniosła o oddalenie wniosku o wezwanie do udziału w charakterze powoda A. T. podnosząc, iż w żaden sposób powodowa spółka nie wykazała, że udział A. T. (1) jest konieczny.

Postanowieniem z dn. 20 maja 2009r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze powoda A. T. (1).

Wyrokiem z 20 maja 2009 r. sygn. akt XX GC 623/07 Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo co do kwoty (...) zł, a w pozostałej części odrzucił pozew i zasądził od powoda na rzecz pozwanych zwrot kosztów postępowania.

Na skutek apelacji oraz zażalenia powoda Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 14 kwietnia 2010 r. sygn. akt VI ACz 659/10 uchylił zawarte w wyroku postanowienie w zakresie odrzucenia pozwu ponad kwotę (...) zł i oddalił zażalenie w pozostałej części oraz wyrokiem z 14 kwietnia 2010 r. sygn. akt VI ACa 1032/09 zmienił zaskarżony wyrok, obniżając wysokość zasądzonych od powoda kosztów postępowania i oddalił apelację w pozostałej części tj. co do kwoty (...) zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

28 kwietnia 2000r. strony postępowania zawarły umowę nr (...), w której powód zobowiązał się do opracowania projektu i wykonania reklamy świetlnej na rzecz pozwanych za wynagrodzeniem w wysokości 879.603 zł netto, powiększonym o podatek VAT. W kolejnych dwóch aneksach do umowy strony dokonały zmian zakresu przedmiotu umowy, terminu wykonania oraz zmniejszenia wysokości wynagrodzenia do kwoty 664.603 zł netto.

/umowa z aneksami k.78-87/

Powód wykonał przedmiot umowy i 18 grudnia 2000r. pozwani dokonali odbioru końcowego reklamy świetlnej.

/protokół odbioru końcowego k. 75 akt XX GC 1605/03/

W piśmie z 9 października 2001 r., doręczonym pozwanemu (...) S.A. 12 października 2001 r., powód przedstawił wyczenie dodatkowych kosztów, poniesionych przez niego w związku z wykonaniem umowy. Powód podał, że poniesione przez niego koszty dodatkowe wyniosły 283.426,66 zł.

/pismo powoda z załącznikami k. 88-103 akt XX GC 1605/03/

Niniejszy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. Z uwagi na podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia sąd ograniczył rozprawę do rozpoznania tego zarzutu, w związku z czym pominął pozostałe dowody zgłoszone przez powoda, jako nie mające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Sąd zważył co następuje:

Na wstępie należy zauważyć, że strona powodowa mogła rozszerzyć powództwo w pozwie z dn. 9 maja 2007r. o żądanie zapłaty kwoty 282.172,42 zł, jak też złożyć wnioski o dopozwanie w charakterze powoda A. T. (1).

Przepis art. 479⁴§2 k.p.c. wyłączający takie możliwości zaczął obowiązywać od dnia 20 marca 2007r. tj. od dnia kiedy weszły w życie zmiany do kodeksu postępowania cywilnego wynikające z ustawy z dn. 16 listopada 2006r. (DzU z 2006r. nr 235, poz.1699), natomiast wyrok sądu odwoławczego przekazujący sprawę sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania zapadł w dn. 12 stycznia 2007r. Z uwagi na brzmienie przepisu art. 4 ust. 1 regulującego zasady postępowania sądowego wszczętego przed wejściem w życie nowelizacji, do niniejszego postępowania miały zastosowanie przepisy postępowania gospodarczego jeszcze sprzed zmiany z dn. 20 marca 2007r.

Zgodnie z art. 195§1 k.p.c. jeżeli okaże się, że w sprawie nie występują w charakterze powodów lub pozwanych wszystkie osoby, których łączny udział w sprawie jest konieczny, sąd wezwie stronę powodową aby oznaczyła w wyznaczonym terminie osoby nie biorące udziału w taki sposób, by ich wezwanie lub zawiadomienie było możliwe, a w razie potrzeby, aby wystąpiła z wnioskiem o ustanowienie kuratora. Konieczny łączny udział w sprawie występuje w przypadkach łącznej legitymacji procesowej kilku podmiotów tj. w sytuacji, w której w procesie występuje współuczestnictwo konieczne (zob. orz. SN: z 17 maja 1966r., sygn. I CR 11/66, OSNCP 67/4/67, z 16 grudnia 197r., sygn. III CZP 82/70, OSNCP 71/7-8/129). Współuczestnictwo konieczne występuje wówczas jeżeli przeciwko kilku osobom sprawa może toczyć się tylko łącznie (art. 72§2 kpc).

W niniejszej sprawie nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że istnieje współuczestnictwo konieczne pomiędzy (...) Ltd. sp. z o.o. i (...). Strona powodowa nie uprawdopodobniła nawet przesłanki wymaganej do wezwania w trybie art. 195§1 k.p.c., wobec czego wniosek podlegał oddaleniu

Powództwo o zapłatę 282.172,42 zł podlegało oddaleniu z uwagi na podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia.

W myśl art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata.

Zarówno strona powodowa jak i pozwane spółki są podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą, zaś żądanie powoda było związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Dla dochodzonego przez powoda roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (jako podstawę prawną swojego roszczenia powód wskazał art. 405 k.c.) przepis szczególny nie określa odrębnego terminu przedawnienia, wobec czego ma do niego zastosowanie termin trzyletni przewidziany dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Zobowiązanie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jest zobowiązaniem bezterminowym, ponieważ termin spełnienia tego świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z czynności prawnej. Zgodnie zatem z art. 455 k.c., dłużnik powinien spełnić świadczenie niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela do jego wykonania. Obowiązek zwrotu wartości bezpodstawnego wzbogacenia powstaje z chwilą uzyskania korzyści przez wzbogaconego, natomiast jego wymagalność jest uzależniona od wezwania wzbogaconego do zwrotu korzyści.

W niniejszej sprawie do zwiększenia aktywów pozwanych doszło z chwilą wydania im przedmiotu bezpodstawnego wzbogacenia, czyli 18 grudnia 2000r., kiedy dokonano odbioru końcowego reklamy świetlnej. Najpóźniej więc z tą chwilą mógł powstać po stronie pozwanych ewentualny obowiązek zwrotu wartości bezpodstawnego wzbogacenia i od tego momentu powód mógł się domagać zapłaty. Roszczenie powoda uległo zatem przedawnieniu z upływem 18 grudnia 2003 r.

Stosownie do art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia.

Mając na uwadze powyższe sąd oddalił powództwo. Z uwagi na skuteczność zarzutu przedawnienia, sąd pominął dalsze wnioski dowodowe związane z wykazaniem podstaw roszczenia jako zbędne w takiej sytuacji dla rozstrzygnięcia sprawy.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.c. Na zasądzone na rzecz pozwanych koszty składają się: wynagrodzenie radcy prawnego za reprezentację pozwanych w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji - 7.200 zł oraz w postępowaniu apelacyjnym 5.400 zł.

SSO Jadwiga Smołucha